

ไกรฤกษ์ ศิลาคม 2552: การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเรื่อง พุทธภาวะใน
พระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญาและ
ศาสนา) สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริวรรณ เกษมสานต์กิดาการ, Ph.D. 128 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ 1. เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่อง พุทธภาวะใน
พระพุทธศาสนาเถรวาท 2. เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องพุทธภาวะในพระพุทธศาสนา
3. เพื่อเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องพุทธภาวะในพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน

ผลการศึกษาพบว่า พุทธภาวะในพระพุทธศาสนาเถรวาทเกิดจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง
ซึ่งมีมหาปณิธานที่จะทำตนเองให้บริสุทธิ์และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์ โดย
ก่อนที่จะบรรลุถึงพุทธภาวะ พระพุทธเจ้าจำเป็นต้องบำเพ็ญบารมี 10 ประการ พระพุทธเจ้ามี
คุณลักษณะพิเศษ 2 อย่าง ประการแรก คือ ทรงมีร่างกายที่ประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษ 32
ประการ และอนุพยัญชนะ 80 ประการ ประการที่ 2 จิตของพระองค์บริสุทธิ์ปราศจากกิเลสโดย
สิ้นเชิงและทรงตรัสรู้ธรรมเป็นสัพพัญญู

พระพุทธเจ้าในพระพุทธศาสนาหมายนมี 3 พระกาย คือ นิรมาณกาย สัมโภคกาย และ
ธรรมกาย พระพุทธเจ้ากำเนิดขึ้นจากอำนาจมานของพระอาทิตย์ผู้ซึ่งเป็นที่มาของพระพุทธเจ้า
ทั้งปวง สถานะของพระองค์มีลักษณะคล้ายกับพรหมันในศาสนาฮินดู ที่ประทับของพระพุทธเจ้า
แต่ละพระองค์เรียกว่า พุทธเกษตร นอกจากนี้พระพุทธศาสนาหมายนยังเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมี
พุทธภาวะอยู่ในตัว แม้บางทัศนะของพระพุทธศาสนาหมายนจะคล้ายกับศาสนาเทวนิยม แต่ก็มี
เป้าหมายเดียวกันกับพระพุทธศาสนาเถรวาท นั่นคือ พระนิพพาน